

РЕЦЕНЗІЯ

доцента кафедри поліцейського права, кандидата юридичних наук,
доцента І.В. Шруб на дисертаційне дослідження Роїка Владислава
Артуровича «Адміністративно-правові засади захисту інтересів
суспільства і держави органами національної поліції», подане до захисту у
спеціалізовану вчену раду Національної академії внутрішніх справ на
здобуття ступеня доктора філософії в галузі знань 08 «Право» за
спеціальністю 081 «Право»

Докладне вивчення і критичний аналіз тексту поданої на захист дисертації, а також наукових праць здобувача, опублікованих за її темою, дають підстави для формулювання рецензентом наступного висновку.

Актуальність обраної теми обумовлена, в першу чергу, тим, що на сьогодні Національна поліція України посідає одне із чільних місць в системі правоохоронних органів України, які є невід'ємною частиною системи державних органів виконавчої влади і державного механізму в цілому. Саме це і визначає основну мету діяльності НПУ, що полягає в забезпеченні публічної безпеки та порядку, дотримання законності й захисту прав і свобод людини та громадянина.

Однак, вимушені констатувати, що в умовах повномасштабного воєнного вторгнення, українська правоохоронна система не здатна повною мірою забезпечити належний рівень безпеки, захисту прав, інтересів громадян і держави. У зв'язку з цим рівень загроз інтересам суспільства й держави суттєво підвищився, що обумовлює необхідність вжиття додаткових невідкладних заходів, спрямованих на посилення рівня їх захищеності та охорони.

З огляду на викладене вище, перегляд основних завдань, функцій і напрямів діяльності НПУ, актуалізація її системи та структури, підвищення вимог до рівня професійної підготовки поліцейських та розробка ефективних стратегій взаємодії НПУ з іншими правоохоронними органами у сфері захисту інтересів суспільства та держави, мають бути визначені як один із пріоритетних напрямів реформування та розвитку системи НПУ у сучасних суспільно-

політичних умовах. При цьому реалізація даного напрямку реформування має базуватись на ґрунтовних наукових дослідженнях теоретико-методологічних та організаційно-управлінських засад функціонування НПУ, що свідчить про актуальність та практичну значимість проведеного В.А. Роїком дисертаційного дослідження, що присвячене розробці адміністративно-правових засад захисту інтересів суспільства і держави органами НПУ.

Про актуальність обраної теми дисертаційного дослідження В.А. Роїка свідчить також його зв'язок з **науковими програмами, планами, темами, грантами**. Наукове дослідження виконано відповідно до Програми «ПРАВО-поліція» UNOPS з реформування НПУ для вдосконалення охорони публічного порядку і протидії організованій злочинності (2022 р.); рішення Миколаївської міської ради від 20.12.2019 № 56/64 «Про затвердження комплексної Програми «Сприяння діяльності правоохоронних органів на території міста Миколаєва на 2020–2022 роки»; Програми профілактики злочинності та сприяння діяльності правоохоронних органів Національної поліції на території Тетіївського району Київської області на 2021–2025 роки; Тематики наукових досліджень і науково-технічних (експериментальних) розробок на 2020–2024 роки (наказ МВС України від 11.06.2020 № 454) та інших програмних документів.

Таким чином, викладене вище свідчить, що обрана автором тема для дослідження і поставлена мета присвячені дійсно актуальній проблемі, вирішення якої допоможе знайти правильний підхід при удосконаленні адміністративно-правового механізму регулювання діяльності Національної поліції України у сфері захисту інтересів суспільства і держави, приведення його у відповідність до вимог міжнародних стандартів та сучасних суспільно-політичних умов.

Оцінка наукового рівня дисертації і наукових публікацій здобувача.

Вивчення дисертації та наукових публікацій автора засвідчують логічність структури дослідження, що надало можливість дисертанту визначити мету, об'єкт, предмет і завдання роботи та всебічно й повно проаналізувати задекларовану тему. При цьому слід відмітити, що постановка завдань,

визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам.

У роботі використано сукупність загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання, які дали змогу висвітлити й вирішити низку теоретичних та практичних питань теми дослідження.

Також, дисертантом проаналізовано значну кількість джерел (248 найменувань), ґрунтовно вивчено роботи інших науковців, що надало можливість вирішити наукову задачу, сформулювати пропозиції та рекомендації з удосконалення адміністративно-правових засад захисту інтересів суспільства і держави органами національної поліції в сучасних суспільно-політичних умовах.

Викладене дає підстави стверджувати, що дисертація В.А. Роїка виконана на високому науково-теоретичному і методологічному рівні.

Новизна представлених теоретичних та/або експериментальних результатів проведених здобувачем досліджень, повнота викладу в опублікованих працях. Дисертація В.А. Роїка є першим ґрунтовним монографічним дослідженням, у якому схарактеризовано адміністративно-правові засади організації та функціонування НПУ щодо захисту прав, інтересів громадян і держави.

У результаті проведеного дослідження обґрунтовано ряд концептуальних теоретичних та практичних положень, наукових висновків, узагальнень та пропозицій, що відповідають змістовним ознакам наукової новизни. Зокрема, вперше було доведено, що адміністративно-правовий статус НПУ складається із трьох блоків: цільовий, організаційно-управлінський та функціонально-компетенційний; виокремлено характерні риси адміністративної діяльності НПУ у сфері захисту прав, інтересів громадян і держави; охарактеризовано принципи адміністративної діяльності НПУ та запропоновано їх класифікацію на дві групи: загальні і специфічні.

Також було удосконалено класифікацію форм адміністративної діяльності НПУ у сфері захисту прав, інтересів громадян і держави за критерієм юридичної спрямованості; характеристику системи нормативно-правових актів,

які регулюють діяльність НПУ в частині захисту й реалізації прав, свобод, законних інтересів громадян та органів державної влади; класифікацію видів адміністративних процедур НПУ щодо захисту прав, інтересів громадян і держави за такими критеріями, як втручання в діяльність суб'єкта та особливостями реалізації. Подальшого розвитку набули дослідження понятійно-категоріального апарату, зокрема тлумачення таких понять, як «функціональний принцип», «адміністративна процедура», «форми адміністративної діяльності», «методи адміністративної діяльності», «взаємодія», «публічні послуги», «адміністративно-правовий статус НПУ щодо захисту прав, інтересів громадян і держави», «форми взаємодії»; класифікація функцій НПУ; трактування сутності поняття «нормативно-правові засади», яке розкрито відразу у трьох значеннях; наукові положення про напрями взаємодії між НПУ щодо протидії масовим заворушенням; заходи, які вживають НПУ для протидії адміністративним правопорушенням під час масових заворушень тощо.

Крім зазначеного, у роботі містяться й інші положення, висновки та рекомендації, які в сукупності забезпечують цілісність наукової новизни проведеного дослідження.

Наукова обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Обґрунтованість отриманих результатів дослідження, сформульованих положень і висновків дисертаційної роботи Роїка В. А. не викликають суттєвих зауважень. Висновки в дисертації сформовано відповідно до отриманих результатів, вони мають вагому аргументацію, свідченням чого є використана методологія дослідження, яка ґрунтується на сукупності загальнонаукових, міждисциплінарних і спеціально-наукових методів пізнання.

Науково-теоретичним підґрунтям дисертації є наукові праці фахівців, у тому числі зарубіжних, у галузі адміністративного права, а також представників інших галузевих дисциплін, які прямо чи опосередковано досліджували діяльність органів і служб НПУ. В процесі підготовки дисертації було

використано напрацювання фахівців з теорії держави і права, соціології, психології, філософії, тощо.

Обґрунтованість отриманих результатів, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації, також забезпечена емпіричними даними, які охоплюють результати особистих спостережень з використанням

Отже, результати дисертаційного дослідження Роїка В. А., які винесено на захист, є достатньо аргументованими, обґрунтованими, логічними та переконливими, мають високий ступінь наукової новизни та практичне значення.

Рівень виконання поставленого наукового завдання, оволодіння здобувачем методології наукової діяльності. Наукові результати й положення, що винесені на захист, отримано завдяки використанню різноманітних методів, таких як: діалектичний, методи індукції та дедукції, аналізу та синтезу, формально-догматичний, логіко-семантичний, структурно-функціональний методи, методи порівняння, системного аналізу, прогнозування та інші.

Постановка завдань, визначення мети, об'єкта та предмета дослідження є чіткими, зрозумілими й такими, що цілком відповідають загальним вимогам. Завдання наукового пошуку виконано, мети роботи досягнуто.

Теоретичне і практичне значення результатів дослідження. Сформульовані та аргументовані в дисертації теоретичні положення, висновки, пропозиції та рекомендації мають як теоретичний, так і прикладний зміст, впроваджено й надалі може бути використано у: науково-дослідній сфері – як основа для подальших наукових досліджень взаємодії департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ з органами виконавчої влади, громадськими організаціями в межах реалізації правоохоронної функції держави, протидії масовим заворушенням; правотворчості – для вдосконалення адміністративного законодавства, що регламентує напрями, форми, методи та процедури взаємодії департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту

кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ з органами виконавчої влади; освітньому процесі – під час підготовки конспектів лекцій, розроблення методичних рекомендацій, навчальних посібників для студентів закладів вищої освіти, а також викладання таких навчальних дисциплін, як «Адміністративне право України», «Поліцейська діяльність», «Управління в органах Національної поліції»; правозастосовній діяльності – для підвищення ефективності здійснення взаємодії департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ з органами виконавчої влади, органами національної поліції, з питань регулювання правоохоронної діяльності.

Оцінка змісту дисертації, її завершеності в цілому. Дисертація Роїка В. А. викладена українською мовою та має чітку структуру, що відповідає вимогам МОН України та Порядку присудження ступеня доктора філософії. Структура дисертації дозволила всебічно і повно проаналізувати питання, які визначені як мета і завдання дослідження. Автор правильно визначив мету та завдання дослідження, обрав відповідну методику його проведення. При цьому сформульовані завдання достатньо відображені у змісті роботи та висвітлені у висновках.

Дисертація складається із вступу, трьох розділів, що містять вісім підрозділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 243 сторінки та додатки. Робота містить список використаних джерел, що налічує 247 найменувань на 30 сторінках.

Перший розділ «Теоретико-правові засади захисту інтересів суспільства і держави органами національної поліції» складається з трьох підрозділів, присвячених дослідженню місця і ролі департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони в структурі НПУ; визначенню завдань, принципів та напрямів адміністративної діяльності, а також характеристиці нормативно-правових

засад діяльності департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони.

Другий розділ «Особливості організації та функціонування органів національної поліції щодо захисту інтересів суспільства і держави» складається з трьох підрозділів, які присвячені дослідженню сутності та структури адміністративно-правового статусу департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ; визначенню форм та методів адміністративної діяльності, а також характеристиці адміністративних процедур реалізації компетенцій департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ.

Третій розділ «Напрямки удосконалення адміністративно-правового регулювання діяльності органів національної поліції щодо захисту інтересів суспільства і держави» складається з двох підрозділів, у яких розглядаються питання взаємодії між департаментом головної інспекції та дотримання прав людини, департаментом кіберполіції, департаментом превентивної діяльності, департаментом патрульної поліції, департаментом поліції охорони з іншими структурними підрозділами НПУ щодо запобіганням масовим заворушенням і протиправним діям, які посягають на громадський порядок, а також питання розвитку адміністративного законодавства в частині удосконалення діяльності департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ.

З позитивного боку слід відмітити розроблені дисертантом поправки і доповнення до низки нормативно-правових актів, зокрема до: Закону України «Про національну поліцію» (пропонується доповнити статтю 2 пунктом 5, статтю 23 – пунктом 36, статтю 30 – пунктом 3, статтю 45 – пунктами 9 і 10); Кодексу України про адміністративні правопорушення (пропонується внести

доповнення до статті 185 в частині удосконалення адміністративної відповідальності учасників масових заворушень»); Положення «Про департамент превентивної діяльності Національної поліції України», яке пропонується доповнити окремим розділом, що визначатиме перелік і підстави застосування поліцейськими заходів протидії масовим заворушенням. Також, дисертантом обґрунтовано необхідність розробки та прийняття Положення «Про затвердження Інструкції про співпрацю і діяльність департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ з протидії масовим заворушенням та забезпечення публічної безпеки й порядку», що дозволить урегулювати дану сферу діяльності та підсилити засади внутрішньої безпеки держави.

Після кожного розділу й дисертації загалом сформульовано висновки, у яких вичерпно висвітлено зміст розглянутих питань. Висновки відповідають отриманим результатам, мають належну аргументацію та високий рівень достовірності. Зміст дисертації в цілому характеризується досить виваженим підходом до розроблення відповідних дефініцій, що дозволило автору аргументовано визначити власну позицію щодо багатьох дискусійних проблем у сфері адміністративно-правового регулювання захисту інтересів суспільства і держави органами НПУ.

Викладене вище дає підстави стверджувати, що дисертація В.А. Роїка відповідає встановленим вимогам і є завершеною науковою працею, результати якої виконують актуальне наукове завдання – обґрунтування основних напрямів удосконалення адміністративно-правового регулювання організації та функціонування НПУ у сфері захисту інтересів суспільства і держави.

Повнота викладу в наукових публікаціях, зарахованих за темою дисертації, наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації. Основні положення, висновки та пропозиції, сформульовані за результатами дисертаційного дослідження Роїка В. А., опубліковано в 13 наукових публікаціях, серед яких сім статей опубліковано у наукових виданнях України, що визнані як фахові з юридичних наук, одна стаття в зарубіжному

науковому періодичному виданні, п'ять тез доповідей на науково-практичних конференціях. Це дозволяє вважати, що дисертантом в повній мірі було виконано вимоги основних нормативних документів КМУ та МОН.

Оформлення дисертаційної роботи В.А. Роїка відповідає встановленим вимогам. Зміст анотації є ідентичним основним положенням дисертації. Науковий стиль викладення державною мовою не викликає зауважень. Дисертація у цілому свідчить про вільну орієнтацію автора науки адміністративного права та добру обізнаність у науковій літературі й законодавстві, що відповідає високому рівню наукової кваліфікації. Висновки і пропозиції автора ґрунтуються на достатній науковій платформі, що дає підстави визнати дослідження самостійним і завершеним. Більшість висновків дисертанта науково обґрунтовані й оригінальні, сприяють перегляду усталених догм.

Дисертація вирізняється послідовним викладом матеріалу, глибиною сформульованих думок, що свідчить про достатній рівень та наукову спроможність здобувача. Зміст роботи, перелік наукових публікацій доводить наукову зрілість, володіння здобувачем методикою дослідницької роботи, вмінням узагальнювати досягнуте в науці і на цій основі самостійно формулювати гіпотези, положення, висновки, які мають концептуальний характер та є основою для подальших наукових пошуків у цьому напрямку. Дисертація написана грамотно, стиль викладення характеризується смисловою завершеністю, цілісністю та простотою формулювань відповідних наукових положень, рекомендацій.

Рекомендації щодо подальшого використання результатів дисертації на практиці. Отримані результати дисертаційного дослідження В.А. Роїка може бути рекомендовано для використання в освітньому процесі закладів вищої освіти юридичного профілю, у науково-дослідних розробках наукових установ, під час підготовки наукових публікацій та монографій, планування досліджень за цим напрямом.

Зауваження щодо оформлення та змісту дисертації, запитання до здобувача. Загалом позитивно оцінюючи дисертаційну роботу, необхідно

спрямувати увагу на деякі дискусійні питання, які потребують, на нашу думку, додаткової аргументації або пояснень під час захисту:

1) У підрозділі 1.2. дисертант занадто поверхово аналізує загальні та спеціальні принципи адміністративної діяльності департаменту головної інспекції та дотримання прав людини, департаменту кіберполіції, департаменту превентивної діяльності, департаменту патрульної поліції, департаменту поліції охорони НПУ. Висновки, зроблені дисертантом за результатами такого аналізу мали б більшу наукову цінність, якби дисертант порівняв особливості реалізації таких принципів в діяльності кожного з названих підрозділів НПУ.

2) Також, дисертант не достатньо уваги приділяє характеристиці доктринальних тлумачень сутності і змісту таких наукових категорій, як «процесуальна форма», «адміністрування» та «адміністративно-правові відносини». Загальний опис цих понять, який надає дисертант у підрозділі 2.2., є недостатнім для визначення специфічних особливостей, які притаманні формам і методам адміністративної діяльності органів НПУ у сфері захисту інтересів суспільства і держави.

Підсумовуючи викладене, слід зазначити, що висловлені вище зауваження стосуються переважно спірних, дискусійних проблем. Вони не впливають на загальну позитивну оцінку роботи, яка носить самостійний і творчий характер, має наукову і практичну цінність, є самостійним завершеним комплексним дослідженням актуальної теми і новим вирішенням конкретного наукового завдання. Зроблені дисертантом висновки та узагальнення, сформульовані пропозиції та рекомендації сприяють удосконаленню адміністративно-правового регулювання захисту інтересів суспільства і держави органами НПУ, а наявність дискусійних питань, насамперед, характеризує складність і актуальність досліджуваної теми та власний підхід до її розгляду дисертантом.

Відсутність порушень академічної доброчесності. Під час вивчення як дисертаційного дослідження, так і наукових публікацій автора фактів порушення академічної доброчесності не виявлено. Дисертація Роїка В. А. є оригінальною, самостійно виконаною науковою працею.

Висновок про відповідність дисертації встановленим вимогам.

Дисертація Роїка Владислава Артуровича на тему: «Адміністративно-правові засади захисту інтересів суспільства і держави органами національної поліції» за актуальністю, ступенем новизни представлених результатів, їх наукової обґрунтованості, повноти викладення в опублікованих наукових працях, рівнем виконання поставленого наукового завдання та володіння методологією наукової діяльності відповідає вимогам, які висуваються до дисертації на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертація відповідає галузі знань 08 «Право», спеціальності 081 «Право», вимогам Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 23 березня 2016 року №261 (зі змінами), наказу МОН України №40 від 12 січня 2017 року «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації» і Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор – з урахуванням результатів публічного захисту заслуговує на присудження йому ступеня доктора філософії (галузь знань 08 «Право», спеціальність 081 «Право»).

Рецензент:

доцент кафедри поліцейського права
кандидат юридичних наук, доцент

Інна ШРУБ

